

NOTÍCIES

Seminari
Museus d'Història de les Ciutats i d'Etnologia. Museus i educació
Palma, 5 i 6 de novembre de 2020

La situació sanitària provocada per la COVID-19 ha condicionat la nostra vida diària, inclosa òbviament tota la relacionada amb els camps de la cultura, la investigació i l'organització d'esdeveniments i activitats universitàries. El desenvolupament del projecte «Realitat museística i diàleg euroregional (2019-2021)»,¹ pertanyent a l'Euroregió Pirineus Mediterrània i del que formen part diferents universitats i institucions com són la Universitat de les Illes Balears (UIB), la Universitat Rovira i Virgili (URV-Tarragona), la Universitat de Perpinyà (UPVD-Perpignan) i l'Ateneu Barcelonès (Barcelona) no ha estat una excepció, i la seva planificació s'ha vist obligada a adaptar-se a la nova conjuntura, inclòs el seminari Museus d'Història de les Ciutats i d'Etnologia: «Museus i Educació», celebrat el passat mes de novembre de 2020 (els dies 5 i 6), organitzat des del campus universitari de la Universitat de les Illes Balears i que havia quedat posposat des del mes de març de l'any 2020 una vegada declarat l'estat d'alarma.

Museus d'Història de les Ciutats i d'Etnologia. Museus i Educació

Dates:
5 i 6 de novembre

Horari:
de les 16 a les 19 h

Lloc:
Aula AA24 de l'edifici Gaspar Melchor de Jovellanos (campus universitari) amb aforament limitat

Més informació i matrícula:
museusieuroregio.uib.cat

Activitat gratuïta

El seminari es podrà seguir a través del següent enllaç
<https://bit.ly/3keRvPI>

Ajuntament de Palma   Universitat de les Illes Balears   Consell Insular de Turisme i Esport de Mallorca   Departament de Turisme i Esport   Universitat Rovira i Virgili   ABCDEFHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

¹ El projecte «Realitat museística i diàleg euroregional», recolzat per l'Euroregió Pirineus Mediterrània en el marc de la Convocatòria de projectes Cultura 2019 (codi: APC 2019-07), està liderat per la Universitat de les Illes Balears (Illes Balears), i compta com a socis participants amb la Universitat de Perpinyà (Occitània), l'Ateneu Barcelonès (Catalunya) i la Universitat Rovira i Virgili (Catalunya), i també amb la contribució d'institucions públiques de les Illes Balears com el Departament de Turisme i Esport del Consell de Mallorca i les àrees d'Educació i Cultura de l'Ajuntament de Palma. L'objectiu del projecte és promoure línies de treball de cooperació entre els museus de l'Euroregió Pirineus Mediterrània amb característiques comunes, des de la connexió d'eines tècniques fins a la difusió; per una altra banda també vol generar un document en què, des del coneixement acadèmic i des dels mateixos gestors, es facin propostes a les administracions públiques per potenciar la relació iniciada.

Així que, finalment, els dies 5 i 6 de novembre de 2020 es va celebrar el seminari *Museus d'Història de les Ciutats i d'Etnologia: «Museus i Educació»* a través del format de videoconferència. L'esdeveniment va ser organitzat des de la Universitat de les Illes Balears i es va poder seguir en línia, encara que també es va posar a disposició una aula —amb les mesures de seguretat corresponents—, per si alguna persona interessada el volia seguir en directe.

La celebració del seminari, emmarcat dins la planificació del projecte cultural «Realitat museística i diàleg euroregional (2019-2021)», estava prevista pel mes d'abril de 2020, però va quedar ajornat en espera de les recomanacions sanitàries i protocols establerts.

Una vegada informats de les directrius més adients, la seva articulació va passar a un context digital. El seminari va tenir una durada de sis hores, i des d'un primer moment es va adreçar a qualsevol persona interessada en el món de la museologia a través d'aproximacions, revisions i estats de la qüestió de les seves diferents vessants principals d'actuació i d'interpretació —en què es va dividir el programa a grans trets—, que varen ser: didàctica, educació, esports, etnologia, història i sociologia.

El programa previst pels dos dies dibuixava una panoràmica global sobre els elements d'anàlisi als quals hem fet al·lusió al paràgraf anterior. Les intervencions del dijous dia 5 de novembre es varen centrar, fonamentalment, en els temes següents:

1. Museus i art. Francisca Lladó Pol (Universitat de les Illes Balears) va fer un balanç sobre el paisatge museogràfic d'art contemporani als Pirineus Orientals.
2. Museus d'història. Enric Olivé Serret (Universitat Rovira i Virgili) va plantejar el cas del projecte del Museu d'Història de Tarragona, mentre que per la seva part Francisca Niell Llabrés (Ajuntament de Palma) i Magdalena Rosselló (Ajuntament de Palma) varen analitzar la realitat del projecte del Museu d'Història de Mallorca, Palma.
3. Museus i esports. Carles Santacana (Universitat de Barcelona) va relatar la connexió de la ciutat de Barcelona amb distints projectes de museus d'esports.
4. Museus i etnografia. Maria Gràcia Salvà Picó (Museu de Mallorca) va explicar el programa museogràfic del Museu de Mallorca; per la seva part Jaume Garcia Rosselló (Universitat de les Illes Balears) va explicar el projecte en desenvolupament del Parc Arqueològic de la Morisca i la seva particular casuística dins un entorn de massificació turística.
5. Museus i història: Euroregió Laia Arañó (Fundació Carles Pi i Sunyer) i David Ginard Féron (Universitat de les Illes Balears) varen analitzar el Museu Memorial de l'Exili de la Jonquera (fons documental, valor històric per treballar l'exili), comparant amb la realitat de les Illes Balears, que mostra una mancança en la conservació i accés d'aquest tipus de material.
6. Museus i educació. Gabriel Barceló Bauzá i Pere Fullana Puigserver (IRIE-UIB) varen exposar la necessitat del paper de la pedagogia i l'educació especial dins la inclusió social en el dia a dia dels museus, amb una reivindicació de la figura dels treballadors socials.

Les intervencions de dia 6 es varen dividir en els àmbits d'actuació següents:

1. Museus i sociologia. Josep Fornés i Garcia (museòleg i antropòleg) va plantejar les tendències museogràfiques dels museus de l'Euroregió —i d'altres—, per establir un marc comparatiu.
2. Museus i didàctica. La professora Elisabeth Ripoll (Universitat de les Illes Balears) va mostrar un recorregut de les diferents activitats didàctiques desenvolupades als museus de les Illes Balears.
3. Museus d'història. Magdalena Salas (Museu d'Història de Manacor) va parlar de la importància del vincle entre els museus i el territori, a més de plantejar la seva capacitat d'adaptació a una nova

realitat com ha estat ara la provocada per la COVID-19; Lourdes Melis Gomila (Universitat de les Illes Balears) va recuperar l'agenda de les diferents activitats desenvolupades a les Illes Balears a tall de recorregut i Josep Solé i Sabaté (Universitat Autònoma de Barcelona) va reflexionar sobre la perspectiva i la realitat del nostre temps present respecte a la realitat museogràfica.

4. Museus i història. Arnau Company Mates (Universitat de les Illes Balears) va recuperar la història dels inicis del Museu d'Història de la Ciutat de Palma.

5. Museus i etnografia. Aina Ferrero Horrach (Museu del Calçat i de la Indústria d'Inca, Universitat de les Illes Balears) va parlar de la necessitat d'integrar dins la societat on conviu —poble, ciutat—, el valor dels museus, aconseguir en definitiva una connexió personal per fomentar la seva rellevància social.

La cloenda i les conclusions extretes en general arran de les preguntes formulades tant des dels assistents com les valoracions fetes des de les mateixes persones participants, es varen centrar en la reivindicació generalitzada del paper dels museus com a connectors socials, com a dinamitzadors culturals i econòmics d'un territori concret, en aquest cas de l'Euroregió Pirineus Mediterrània.

Es va parlar de la necessitat de cercar un nou públic, d'aconseguir una renovació de l'audiència dels museus. Una de les línies més interessants va ser la nova tendència basada en una reformulació dels espais potenciant l'element educatiu i d'aprenentatge; d'alguna manera ara és més necessari allunyar-se de l'element històric de conservació dels museus per modernitzar el seu missatge i potenciar així tota una sèrie de possibilitats fins ara poc explotades o valorades.

En l'àmbit econòmic, els museus han de ser considerats motors per al turisme cultural, i també renovadors de la imatge del territori; són senyes d'identitat, exportadors de riquesa de cara a l'exterior. Fa temps que els museus varen deixar d'actuar com a garants exclusius de la conservació de béns materials; ara la línia a seguir és integrar dins la societat el paper dels museus com a experiències interactives, que les visites no es limitin a recorreguts contemplatius. De manera paral·lela, també varen quedar patents els problemes habituals d'aquests tipus d'institucions, com són la falta de recursos econòmics i de personal.

El seminari va comptar amb una participació diversa de reconeguts especialistes en la matèria, que va enriquir el debat i la profunditat de les qüestions tractades. Des de professorat universitari fins a directores de museus o personal tècnic, que varen exposar de primera mà la realitat que viu —i que ha viscut—, una part de la museologia de l'Euroregió Pirineus Mediterrània.

Respecte al públic assistent, el seminari va comptar amb el seguiment constant en línia d'una cinquantena de persones, compost tant per professionals com per estudiants universitaris, així com d'un grup dins l'aula habilitada per dur a terme l'organització del seminari.

Tota la informació vinculada al projecte «Realitat museística i diàleg euroregional (2019-2021)», així com la relacionada amb el seminari Museus d'Història de les Ciutats i d'Etnologia: «Museus i Educació» (programa, presentacions, fotografies...), es pot consultar a la pàgina web següent: museusieuroregio.uib.cat.

Aprofitem per introduir que la següent activitat prevista dins el projecte se centrarà en una doble temàtica d'art contemporani i patrimoni cinematogràfic, i que està prevista per a començaments de l'any 2021.

Xavier Jiménez González
Francisca Lladó Pol
Sebastià Serra Busquets
Universitat de les Illes Balears